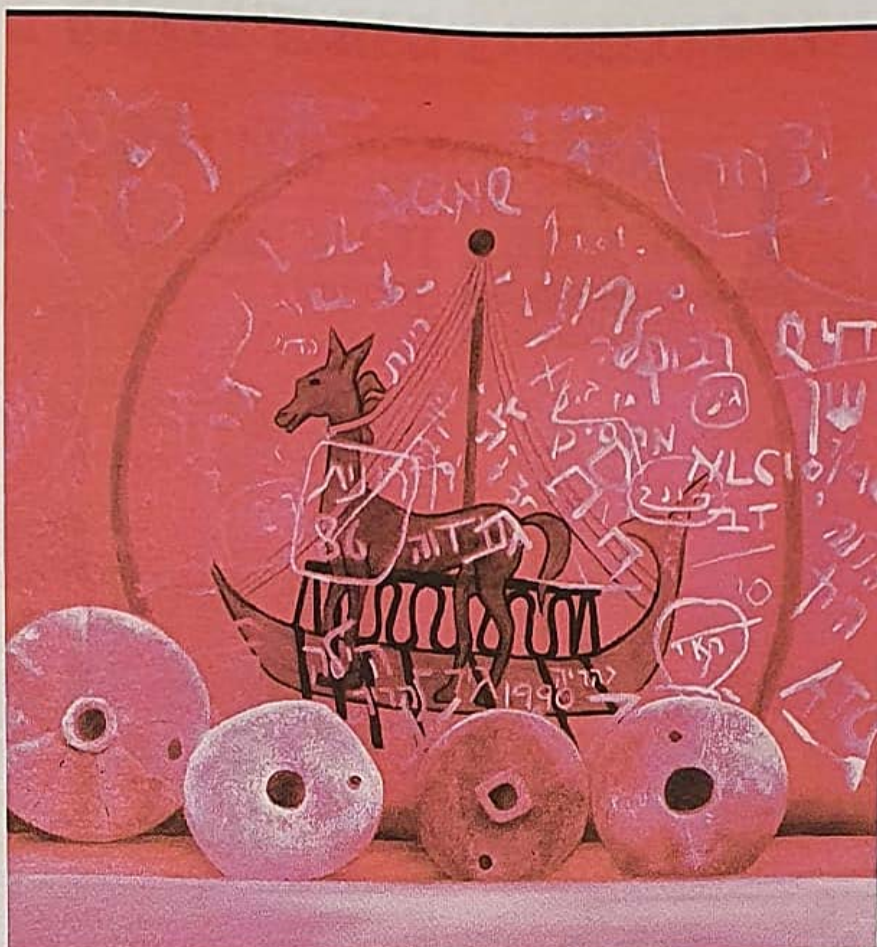

התערוכה החדשה של אפרת גל-נור נסובה סביב "מדינת אכזיב", אותה אקס' טריטוריה אוטופית-ביטניקית, עצי מאית-לכאורה, שהקימו אלי ורינה אביבי ב-1971. כמי שעוסק באופן אובססיבי מאז סוף שנות ה-80 בקו לקטיב "אמנות סלובניית חדשה" (NSK), שהכירו על עצמו כמדינה פיקטיבית המקיימת מחוות וסממנים של מדינה ממשית (דגל, הימנון, מטבע, בולים, דרכון, שגרירויות), אני חייב להכות על חטא. אני יודע על מדינת אכזיב לפחות מאז שאני יודע על הקולקטיב הנוכח, וכמי שכבר שיתף פעולה עמו, אני תולש פה שיער רות על איך כל הומן הזה לא נתתי את הקרדיט הראוי למדינת אכזיב על כך שהיה לה דגל, הימנון ודרכונים הרבה לפני NSK מכורתי. התירוצי היחיד שאני יכול לתת לאמונה הפרשנית הוא הנתק בראשי שבין ההווה הורר קה והתופסת-ראש-על-הבר של אביבי, לבין זו המנומנטלית/טוטליטרית של מולדתי הקונספטואלית.

זה נהיה גרוע יותר, כחלק ממילוי תפקיד, כנושא דרכון דיפלומטי, בשרי רות NSK, אצדתי וכתבתי על מה שכיניתי "אמני מדינה ישראלים" עכשיו וימים קראתי כך ליעל ברנטא, "תנר" עה ציבורית, איליה רבינוביץ, יוחאי אברהמי ועוד. ורק עכשיו, משנפגשה אפרת גל-נור עם מדינת אכזיב, אני מטיח את ראשי שוב ושוב בספר הענקי של עזרא אוריון מהביקורת של השבע שער ומבין שגם היא, בזכות ולא בחסד, אמנית מדינה פאר-אקסלנס. לא בטוח שהיא תסכים איתי: גל-נור מגדירה את עצמה ציירת נוף. ברומה שלה ציורים שמתעדים, שלא לומר מנציחים, כמה וכמה אתרים משמעותיים במדינה (אוביבסטיט חיפה, משכן האמנות עין חרוד, מוזיאון רמת גן) אבל גם כשהיא מציירת אוריון עוובה או מקומות לא חשובים - מגרשי משחקים, משטות כלי רכב, והאמת שגם את המוזיאון בעין חרוד ציירה מצדו האחורי - השילוב הייחודי לה בין ריאליזם לטוריאליזם לקר לאו מצויה כזה שהפיגורטיבי תמיד צועד בראשו אבל מלא בהתערבויות בצורת כתמים, שפריצים או גוונים לא טבעיים, מחלף זה וזה אוטופיסטיים מכל מה שעינה נחה עליו. זה מעשה כישוף של ממש. זה כאילו היא מגייסת לחזון הציוני את החצר האחורית שלו, יוצרת סוציאליזם ריאליסטי מוגזם של מדינה-יומית, מחלצת רצון לעוצמה ממכילה ריקה המוטלת ללא שירמוש או יריעות ירוקות שמכסות גדר חיצונית של בריכת שחייה. במלים אחרות, לגל-נור תרומה ייחודית שלא תסולא בפז למאבקו

"מחזיון אלי אביבי", 2022. מעשה כישוף צילום: לנה נומון

ולשירת ההימנון

בתערוכה החדשה שלה, שבה היא עוסקת ב"מדינת אכזיב", מציגה אפרת גל-נור מלאכת מחשבת של אמנות מדינה, כזאת שמערערת מוסכמות ומוקסמת מהן בעת ובעונה אחת

של אמן המדינה העכשווי. מהו מאבק? אמפליפיקציה-עד-לאבסורד של סמלי, טקסי ואתרי מדינה תוך השתלטת מוקשים והפרעות בתוכם. מהי מטרת המאבק הזה? לערער מוסכמות ולהיקסם מהן בעת ובעונה אחת. לשמש מראה המבחינה את המנגנון מצד אחד, ואת האורח הנאור בעיני עצמו

שמתכחש לתשוקתו לשייכות, לא רק לחופש, מצד שני. תערוכתה הנוכחית של גל-נור מבוססת על מעין מיצב ציורי על טווח כמעט מונוכרומטי שנע מוריד לאדום לארגמן ולסגול ומכסה בצפיפות קיר אחד בגלריה P8. ויכרון צמד הציורים הדוממים, גדולי הממד, הכמעט תעמולתיים של מוזיאון רמת גן, שהציגה בתערוכת ההשקה מחדש שקרסה בשאון פוליטרוקי מבחיל של אותו מוזיאון, הוא זה שבוכותו שמתי פעמי נבחויות לתערוכת היחידה הזו כצופה בביג שחייב להתחיל את העונה החישה מיד. הקשר ברור כשמש העמים מבלי לקרוא את הטקסט האוצרתי של אבשלום סולמן, רק מי שמיכיר או זוכר היטב את מדינת אכזיב יכול להבין שבה מדובר עם זאת, רוח המדינה הפיקטיבית באשר היא שורה בתלייה הצפופה של הציורים על קיר אחד, גישה לא שגרתית שנוקטת

גם "אירווין", קבוצת האמנים החזוניתיים של מדינת NSK. אבל גם בלי לדעת מה מתועד בציורים ברור מיד מי המודל כאן: המדינה; במובן הרעיוני, במובן הישיר ראו הנקודות ובמובן של האפשרות של אוטופיה היפית בלוע הארי של אוטופיה לאומית. כאחד הציורים חפצים מונחים על ראש ארון, אחד מהם פסל פניו של משה דיין. בעבר זה אחרת מכבב אפקט הקולואל המצויר, וכמו בחשיפה כפולה של מצלמה מופיע שית צבר בחדר שבמרכזו ארון קיר מפואר, אירופי למראה. משני צדי הארון צלמי חיות באווירה כנענית ומימינו קווי מתאר דלים של התיישבות עתיקה. בציור אחר ניצבים עומדים שתחתיתם קטומה, ממתי (אבי) ויב התקיימה כנראה כעיר בתקופת הברזל, מוכרת בתנ"ך, עברו בה כנענים, עברים, ממלכים, צלבנים, ערבים ופליסטינים? לי הם נראים בכלל כמו

משהו קולוניאליסטי/מנדטורי. מאחורי העמודים גריקנים ומאחוריהם דמויות אנושיות שממוגות בלייני חוף סבנטיים עם רוחות רפאים מיקדם. בציור נוסף עתיקות מקרמיות שעליהן משורבטים שמותיהם הפרטיים של אותם ביטניקים, שברוח המודרניזם הפרה-דעאסי סברו שהונדליוס שלהם יותר "פאר-אאוט" רגורבי" משיירי ציביליזציה עתיקה ששכנה ממש על החוף הזה. כך גל-נור מזכירה לנו עד כמה המפגש בין ערכי האהבה החופשית של הסיקסטיז עם הגבר יוצא-הצבא הישראלי היה לא רק פאתטי אלא אף טורפני

גל-נור מזכירה לנו עד כמה המפגש בין ערכי האהבה החופשית של הסיקסטיז עם הגבר יוצא-הצבא הישראלי היה לא רק פאתטי אלא אף טורפני

את טשטוש הגבולות בין מדינת אכזיב למדינת ישראל ברמה דוקומנטרית נטו: על מסך וידיאו ורוד ומסגור רץ טקסט של שיחה בין גל-נור לאביה שהיה איש מודיעין שהפעיל ותחזק סוכנים שפעלו מעבר לגבול. מהשיחה עולה שבמסגרת תפקידו הכיר את אלי אביבי, שביטו וקו הטלפון שלו פעלו כתחנת ממסר ומפגש עם סוכנים שנתנו מידע. מטורף לגמרי! תוסיפו לזה את שם התערוכה המתחיש לרכיבה מקומית שממנה הופק בתהליך כימי צבע (התכלת דווקא) של הציציות ביימי המקרא. היא נבחרה ומסתבר שמי כון "תכלת" השואף להקים בית-מקדש שלישי מייבא אותה מחרל (כל זאת בטקסט האוצרתי). וכך נמהל התכלת בארגמן, ואוטופיה ארכאית-עתידינית אפוקליפטית בוו ההיפית וזו הצינונית. האלמנט הבולט החותם את מלאכת המחשבת של אמנות מדינה זו הוא שמונה ציורי אבסטרקט שעליהם אפשר לפענח, אחרי מאמץ רב, תרגום לעברית של האידיום מעבדתו של ברוס נאומן מ-1967, "האמן האמיתי עוזר לעולם על ידי חשיפת אמיתות מסתוריות". זה סוגר את המעגל ומוכיח לנו שאמנות מדינה היא אמנות - היא משתמשת בסממנים פוליטי אבל דוברת את שפת האמנות, ועל כן האמת שלה תמיד מסתורית, ערפילית. □

אפרת גל-נור, "הסיפור העצוב שלא יאמן על הארגמונית אדומת הפה". אוצר: אבשלום סולמן. גלריה P8 (הפטיש 1, תל אביב). ד', ה' 16:00-20:00, 1, שבת 14:00-10:00. עד 26.3